

Päivitetty 26.5.2017

ROVANIEMEN
SEURAKUNTA

Rippikoulutyön paikallissuunnitelma 2014-2017

www.rovaniemenseurakunta.fi

Sisällys:

Johdanto	5
Rippikoulun ja paikallissuunnitelman tavoitteet.....	6
Toimintaympäristö	7
<ul style="list-style-type: none"> • Rovaniemi ja Rovaniemen seurakunta • Väestörakenne ja ennuste • Rippikoulujen kokoontumispaikat, leirikeskukset Rovaniemellä • Muut kokoontumispaikat, leirikeskukset 	
Rippikoulu koko seurakunnan yhteisenä haasteena	9
<ul style="list-style-type: none"> • Jumalanpalvelus, hartaus ja musiikki rippikoulussa • Diakoniatyö • Lähetystyö • Nuorisotyö • Kiinteistöt (Norvajärvi, Paaniemi, Kirkko, Kappelit) • Kirkkoherranvirasto • Taloustoimisto • Keittiö (Amica, kappelit) 	
Rippikoulutyön tiedottaminen ja muu yhteistyö	14
<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen tiedotus • Kouluvirasto ja koulut • Vanhemmat, perheet ja kummit • Rippikoulumaksut • Kuljetukset * Erityistä kuljetusapua tarvitsevat • Konfirmaatiokuvaukset 	
Rippikoulujen työvoima	16
<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaaja/opettajatiimit • Teologit • Nuorisotyöntekijät • Kanttorit • Diakoniatyöntekijät • Lähetys sihteeri 	

- Kesätyöntekijät
- Isokset, avustajat, yököt, muut vapaaehtoiset
- Henkilökohtaiset avustajat

Rippikoulumuodot 18

- Perinteiset rippikoululeirit
- Erikoisrippikoulut
- Päivärippikoulut
- Muualla rippikoulun käyvät
- Pienryhmärippikoulut (Kehitysvammaisille, muu pienryhmä)
- Aikuis- ja yksityisrippikoulut

Opetus rippikoulussa 19

- Erityistä tukea tarvitsevat nuoret rippikoulussa
- Tiimityö mahdollisuus rippikoulussa

Jokainen rippikoulu 23

- Rippikouluun ilmoittautumisesta rippikoulun aloittamiseen
- Poissaolot ja korvaavat tehtävät
- Aloitusjakso
- Seurakuntayhteysjakso
- Perusjakso / leirijakso
- Päätösjakso ja konfirmaatio
- Rippikoulun oppimateriaali
- Ulkoa opeteltavat
- Opiteen arvioiminen/oppimispäiväkirja
- Rippikoulupäiväkirja ja loppuarviointi
- Rippikoulun keskeyttäminen
- Vierailut konfirmoitujen kodeissa
- Rippikoulujen yhteinen palautepalaveri
- Jatkoriparit

Mitä rippikoulun jälkeen 26

Rippikoulun turvallisuus 27

- Mitä kaikkea turvallisuuteen kuuluu
- Tapaturmat, onnettomuudet ja vahingot

- Nuoren aiheuttamat vaaratilanteet
- Päihteet, lainsäädäntö (Tupakka, nuuska, alkoholi, huumeet)
- Sairastumiset rippikoulussa

Mitä liitekansiossa	31
Materiaali- ja kirjavinkkejä	31
WWW-osoitteita	31

JOHDANTO

Rovaniemen seurakunnan rippikoulutyön 3-vuotinen paikallissuunnitelma on tehty piispaikokouksen hyväksymän rippikoulusuunnitelman (RKS 2001) ja tuomiokapitulin hyväksymän (v. 2003) rippikoulutyön ohjesäännön mukaisesti palvelemaan oman seurakuntamme rippikoulutyötä. Nämä edellyttävät rippikoulutyön suunnittelun kolmea tasoa: 1) seurakunnan 3-vuotista paikallissuunnitelmaa 2) rippikoulutyön vuosisuunnitelmaa ja 3) yksittäisten rippikoulujen toteutussuunnitelmaa.

Seurakunnassamme on vuosittain tehty tarkempi toiminta- ja taloussuunnitelma yhdelle vuodelle ja väljempi sitä seuraavalle kahdelle vuodelle. Rippikoulusuunnitelman (RKS) mukainen paikallinen 3-vuotissuunnitelma tehtiin ensimmäisen kerran vuosiksi 2010-2013. Nyt käsissäsi on päivitetty paikallissuunnitelma 2014-2017. Rippikoulutyön paikallissuunnitelmasta mainitaan v. 2003 tuomiokapitulin vahvistamassa ohjesäännössä. Siinä puhutaan 3-vuotisesta runkosuunnitelmasta (§2), kun em. RKS 2001 puhuu 3-vuotisesta paikallissuunnitelmasta. Nykyisin valtakunnallisesti nimenä käytetään "paikallista rippikoulusuunnitelmaa" ja niin myös tässä. Rippikoulusuunnitelma 2001 on luonteeltaan puitesuunnitelma, joka edellyttää rinnalle paikallista suunnitelmaa.^{1 2 3}

Tuomiokapitulit kautta maan havahtuivat siihen, että huolimatta kattavasta RKS 2001 sisäänajosta vuosina 2002-2004 rippikoulujen paikallissuunnitelman tekeminen syystä tai toisesta unohtui. Oulun hiippakunnan tuomiokapitulissa perustettiin v. 2007 työryhmä kehittämään rippikoulutyötä ja järjestämään rovastikunnittain koulutusta paikallissuunnitelman tekemistä varten. Rovaniemen seurakunnasta työryhmään kutsuttiin kanttori Mauri Miettunen ja nuorisosihteeri Maija Pieskä. Näitä koulutuksia on toteutettu vuoden 2009 aikana.

Tuomiokapitulin saatesanat paikallissuunnitelman tekemiseen olivat:

1. suunnitelma on tarkoitettu ensisijaisesti työntekijöille
2. suunnitelma on hyvä antaa tiedoksi luottamushenkilöille vuosittain tehtävän rippikoulutyön suunnitelman yhteydessä
3. rippikoulusuunnitelmaa on hyödyllistä arvioida säännöllisesti

Tuomiokapitulin mukaan tästä seuraa, että

1. paikallissuunnitelma palvelee rippikoulutyötä tekevien työntekijöiden keskinäisenä sopimuksena niistä toiminnallisista ja sisällöllisistä linjauksista, joiden mukaisesti rippikouluja pidetään
2. paikallissuunnitelmaa ei tarvitse seurakunnan sisällä alistaa luottamuselinten hyväksyttäväksi, mutta se voi palvella luottamushenkilöitä tiedonlähteenä rippikoulun sisällöstä ja toimintaperiaatteista heidän päättäessä rippikouluressurseista
3. rippikoulusuunnitelma voidaan nähdä rippikoulun toimintakäsikirjana, jonka avulla arvioidaan, onko rippikoulutyössä toimittu, kuten on toimittavaksi sovittu ja myös sitä, pitäisikö käytäntöjä ja sen myötä paikallissuunnitelmaa muuttaa

Paikallissuunnitelman päivitystä varten nimettiin työryhmän, johon kuuluvat rippikouluteologi Ari Jarva, vs. nuorisosihteeri Jere Turpeinen, vs. nuorisotyönohjaaja Paula Päivinen, kappalainen Anne Lehmus, kanttori Ruusu Tervaskanto, diakonissa Marjo Rundgren, lähetyssihteeri Pirita Bucht ja nuorisomuusikko Olli Pylkkänen. Paikallissuunnitelma päivitettiin vuosille 2014-2017, sen arviointia jatketaan ja päivitetään vähintään kolmen vuoden välein.

¹ Rippikoulun suunnittelu seurakunnassa

² Rovaniemen seurakunnan rippikouluohjesääntö 2003

³ Usko - Elämä - Rukous- rippikoulusuunnitelma RKS 2001

RIPPIKOULUN JA PAIKALLISSUUNNITELMAN TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET

Tämän paikallissuunnitelman tavoitteena on auttaa kaikkia Rovaniemen seurakunnan rippikoulu-työssä mukana olevia toimimaan niin, että kaikki se, mitä rippikouluissa tehdään tai opetetaan, palvelee rippikouluille kirkkolaissa ja rippikoulusuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja tehtäviä sekä ohjaa rippikoulut keskenään riittävän vertailtaviksi ja tasalaatuisiksi. Näin rippikoululainen ja hänen vanhempansa voivat luottaa siihen, että osallistuminen mihin tahansa seurakuntamme rippi-kouluun tarjoaa mahdollisuuden riittävän samankaltaiseen ja -laatuiseen rippikoulumatkaan.

Rippikoulu on kasteopetusta, joka perustuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn.⁴ Kasteen sakramentissa Jumala kutsuu jokaisen nimeltä omakseen ja samalla kristillisen kirkon ja seurakunnan jäsenyyteen. Kasteeseen pohjautuva hengellinen elämä on Pyhän Hengen työtä. "Kasteessa Pyhä Henki lahjoittaa uskon, jolla voi tarttua kasteen lupauksiin. Kaste kantaa läpi koko elämän, eikä kastetun mahdollinen väärä asennekaan tee kasteen merkitystä tyhjäksi".⁵

Kirkkolain mukaan seurakunnan tulee pitää rippikoulua, jossa nuoria perehdytetään kirkon yhteiseen uskoon ja ohjataan elämään seurakunnan yhteydessä.⁶ Seurakunnan tulee huolehtia myös niiden henkilöiden rippikouluopetuksesta, jotka eivät voi osallistua yleiseen rippikouluun.⁷

Rippikoulusuunnitelman 2001 (RKS 2001) mukaan "Rippikoulun yleistavoitteena on, että *nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvava rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä*".

Tavoitteena on myös, että tämä suunnitelma tukee omalta osaltaan rippikoulutyön arviointia ja kehittämistä sekä auttaa pysymään seurakuntasuunnitelman (2006-2010) tavoitteessa, että rippikoulun kävisi vuosittain vähintään 90 % rippikouluikäluokasta.

⁴ Matt.28:18-20

⁵ Katekismus 34-36, Rippikoulusuunnitelma 2001 s.6-8

⁶ KJ 3:3, Rippikoulun ohjesääntö §1 / 2003

⁷ Rippikoulutyön ohjesääntö § 9

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Rovaniemi ja Rovaniemen seurakunta

Rovaniemi, kansainvälinen yliopisto- ja matkailukaupunki, on pinta-alaltaan Euroopan suurin ja väestömäärältään maamme 16. suurin kaupunki. Sen visio on: " luovasti lappilainen, aidosti kansainvälinen Rovaniemi on monipuolisten palvelujen ja rajattomien mahdollisuuksien kasvava keskus, jonka tavoitteena on turvata perheille, lapsille ja nuorille hyvä ja yhdenvertainen asumis-, kasvu-, oppimis- ja työympäristö". **Sen arvot ovat yhteisöllisyys, luovuus, ympäristötietoisuus ja vastuullisuus**".⁸

Kaupungin ja maalaiskunnan yhdistymisen 1.1.2006 jälkeen väkiluku on ollut kasvussa ja on ylittänyt 60000 rajan. Yhdistyminen ei sinällään tuonut muutoksia seurakuntaan, koska seurakunta on koko ajan ollut yhtenä seurakuntana.

Rovaniemen seurakunta on pinta-alaltaan suurin ja väestömäärältään 4. suurin seurakunta Suomessa. "Seurakunta on rovaniemeläisille merkittävä uskoa, välittämistä ja elämänluottamusta vahvistava lähiyhteisö. Rovaniemeläiset kokevat, että seurakunta on läsnä ihmisten arjessa ja juhlassa ja luottavat, että seurakunta tukee heitä elämän käännekohdissa".⁹

Tällä hetkellä yli 80 % kaupungin väestöstä asuu n.10 km:n säteellä kaupungin keskustasta. Palvelukylistä Muurola ja Sinettä kasvattavat väkilukua ja muissa maaseutukylissä väki vähenee. Pitkät välimatkat ja alueelliset erot yhdessä väestörakenteen muutoksen kanssa tuovat lisähaasteita kaikille toimijatahoille.

Väestörakenteessa ikääntyvien määrä kasvaa ja mm. rippikouluikäluokka on huippuvuodesta 2007 (840) pienentynyt ja pienenee tasaisesti lukuun ottamatta pientä piikkiä vuonna 2015. Ennusteen mukaan vuodesta 2017 rippikouluikäluokka lähtee tasaiseen nousuun vuoteen 2023 asti. **Korkeakouluissa opiskelee n. 8000, joista vain osalla on kotikuntana Rovaniemi.** Lisäksi Rovaniemellä asuu tällä hetkellä n. 1500 maahanmuuttajaa ja kaupungissa on myös turvapaikan hakijoiden vastaanottokeskus. Maahanmuuttajista toistaiseksi lähinnä Venäjältä tulleista muutamia ovat käyneet rippikoulun ja liittyneet seurakuntamme jäseneksi. Lähivuosina tämä voi kuitenkin lisääntyä.

Meneillään oleva lama ja kova kilpailu talous- ja työelämän eri tasoilla kiristävät työtahtia, lisäävät työttömyyttä ja pahoinvointia niin yksilöille kuin perheillekin. Yksinhuoltajaperheiden ja toimeentulotuen asiakkaiden määrä kasvaa, erilainen syrjäytyminen lisääntyy ja nämä kaikki yhdessä vaikuttavat myös siihen, että rippikouluikäiset nuoret kohtaavat entistä suurempia ja vaikeampia haasteita niin kotona, koulussa kuin kaveripiirissäänkin. Tämä kaikki heijastuu myös tuleviin rippikouluihin.

Ajan henkeen kuuluu myös lisääntyvä kirkosta eroaminen. Rippikoulu on ollut vuosia kirkkomme "lippulaiva" ja kansainvälisen ihmettelyn aihe. Osallistumisprosentteissa on nähtävillä tasaista ja huolestuttavaa laskua ollen vuonna 2012 koko maassa n. 86 % ikäluokasta. Laskua on eniten suurissa kaupungeissa.

⁸ Kaupunkistrategia (www.rovaniemi.fi)

⁹ Seurakuntasuunnitelma 2010 s. 6

Rovaniemen seurakunnassa rippikouluun osallistumisprosentit kirkkohallituksen tilastoissa:

2011	95 %	2014	91,7%
2012	89,8 %	2015	89 %
2013	86,9 %	2016	89,9%

Ainakin pieneen huoleen on aihetta myös Rovaniemen seurakunnassa. Ja samalla se haastaa entistä parempaan ja laadukkaampaan rippikoulutyön suunnitteluun ja rippikoulujen toteuttamiseen.

Koko kaupungin ja rippikouluikäluokan väestöennuste vuosille 2014 - 2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Koko väestö	62 035	62 471	62 896	63 308	63 702
1v.	767	775	781	786	788
10v.	655	661	690	718	784
15 v.	650	697	650	645	657
15 - 64 v.	40730	40678	40610	40470	40339
65 - 69 v.	3496	3761	3720	3774	3830

Lähde: www.stat.fi (tilastokeskus, tilastotietokanta)

RIPPIKOULUTYÖ SEURAKUNNAN YHTEISENÄ HAASTEENA

Rippikoulun yksi keskeinen lähtökohta on, että nuori tuntee seurakunnan ja kirkon toimintaa ja elää seurakuntayhteydessä. Osallistumalla tulevat tutuiksi myös seurakunnan kokoontumispaikat ja työntekijät. Vuorovaikutus työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja muiden toiminnoissa mukana olevien kanssa avaa parhaimmillaan näkökulmia seurakunnan kaikkeen jokapäiväiseen elämään. Kun nuoret kohdataan tasaveroisina, tärkeinä seurakuntalaisina, heidän on helpompi tulla seurakuntaan mukaan myöhemminkin. Kaiken kaikkiaan rippikoulu on erinomainen mahdollisuus eri työalojen yhteistyölle, ja joka parhaimmillaan avaa mahdollisuuksia kaikelle muullekin yhteistyölle.

Hartaus ja jumalanpalvelus rippikoulussa

Hartaus- ja jumalanpalveluselämä läpäisee koko rippikoulun alkaen aloitusjaksolta aina päätösjakson loppuun asti. Painopiste hartaus- ja jumalanpalveluselämässä ei ole tiedollinen vaan hengellinen.

Rippikoulun perusjaksolla¹⁰ toimitetaan päivittäin leirijumalanpalvelus, joka suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä isoisten ja rippikoululaisten kanssa. Jumalanpalveluksen tulisi sisältää mahdollisimman paljon elementtejä konfirmaatiomessusta, joka noudattelee viikkomessun kaavaa.

Lisäksi päivittäinen hartaushetki monipuolistaa jumalanpalveluselämää. Leirikeskuksessa järjestetään mahdollisuuksien mukaan erillinen tila hartaus- ja jumalanpalveluselämälle. Myös hiljaisuus ja hiljentyminen ovat tärkeä osa hartauselämää.

Isoskolutussuunnitelmaan sisällytetään jumalanpalvelusosio, jonka opetus aloitetaan heti syksyllä. Isoiskoulutukseen kuuluu palveleminen messussa (mm avustaminen ehtoollisen jaossa, tekstien lukeminen, tervetuloa toivotus, esirukous...). Rippikoululaiset osallistuvat messuun, jossa isoskoulutuslaiset palvelemissa. Rippikoululaiset osallistuvat kahteen pääjumalanpalvelukseen pääkirkossa ennen leirijaksoa.

Ennen messuihin osallistumista rippikoululaiset osallistuvat liitteen mukaiseen jumalanpalvelusopetukseen, jonka kanttori Ruusu Tervaskanto valmistaa.

Messuissa jokainen rippikoululainen valmistaa yhden kysymyksen messukokonaisuudesta saarnaajakoille. EI OLE TOTEUTUNUT TÄLLAISENA!

Musiikki rippikoulussa

Rippikoulussa musiikilla on tärkeä merkitys monella tavalla. Musiikki luo yhteyttä ja ilmapiiriä, jossa Jumalan Henki vaikuttaa. Musiikki auttaa kokemaan Pyhän. Yhdessä musisoiminen voimauttaa ja saa mielen iloiseksi. Musiikin avulla voidaan opettaa kristinuskon keskeisiä teemoja. Hyvin toteutettu musiikki avaa monia mahdollisuuksia nuoren positiiviseen kokemukseen rippikoulusta. Ennakkosuunnitelma kunkin leirin musiikista on tarpeen.

Musiikin toteutus tapahtuu sekä kanttoreiden että muiden opettajien, isoisten ja rippikoululaisten toimesta. Kanttorin olisi hyvä tavata rippikouluryhmä jumalanpalveluksen yhteydessä Rovaniemen kirkossa ja esitellä urkuja, urkumusiikkia ja kanttorin toimenkuvaa seurakunnassa. Kanttori osallistuu rippikoulun leirijaksoon vähintään 3 päivää. Tällöin kanttorilla on 2-3 soolotuntia, lisäksi tiimin

¹⁰ Perusjakso RKS 2001 keskiaukeama (leiri)

kanssa toteutetaan jumalanpalvelusopetus ja mahdollisesti muitakin teemoja. Konfirmaatiomusiikin valinta ja harjoitus on hyvä tehdä ajoissa.

Tavoitteena on, että nuori ymmärtää musiikin merkityksen elämässään ja oppii tuntemaan kristillistä musiikkia. Kristillisen musiikin kirjo on rippikoulussa tasapuolisesti esillä. Virret, hengelliset laulut, nuorten laulut, liturginen laulu, kuorolaulu, urkumusiikki ja gospel muodostavat luontevan kokonaisuuden. Seurakunnan oma musiikkitoiminta sekä hengellisen musiikin tarjonta viestimissä on tarpeen tehdä tutuksi.

Leirijaksojen säästysvastuusta sovitaan leirikohtaisesti. Lähtökohtana tulee olla, että säästykset ja laulujen vetäminen hoituvat kohtuullisesti koko leirin aikana. Se edellyttää hyvää yhteistyötä leirin työvoiman suunnittelussa. Tämä yhteistyö on tärkeää myös leirijaksoa edeltävien kokoontumisten suunnittelussa. Isoisvalinnassa leirille voidaan valita musaisoinen, joka on koulutettu tehtävänsä ja osaa toimia esilaulajana/säästäjänä rippileirin musiikissa.

Hyvin toteutettu rippikoulun musiikki on tärkeä osa nuorten rekrytoitumista seurakunnan musiikki-toimintaan ja muuhun seurakuntaelämään. Jumalanpalveluselämässä tulisi rippikoululaisten läsnä-olo huomioida myös musiikillisesti koko kirkkovuoden aikana.

Diakoniatyö rippikoulussa

Diakonia on lähimmäisenrakkautta palvellen ja auttaen Jeesuksen opetusten ja esimerkkien mukaan. Rippikouluopetuksessa kasvatuksellinen tavoite on kannustaa nuoria lähimmäisvastuuseen ja perehdyttää kristilliseen rakkauteen (rakkauden kaksoiskäsky, ”kultainen sääntö”, Laupias samarialainen). Tarkoituksena on opettaa, mitä seurakunnallinen diakoniatyö on ja millaisia työmuotoja se pitää sisällään.

Diakonian syventäminen

Aikaisempina vuosina toteutetusta yhteisestä rippikoulurallista on luovuttu. Tilalle on tullut alueittaisia diakonia- ja lähetyspäiviä, joihin kunkin alueen rippikouluryhmät osallistuvat yhdessä työntekijöiden ja isosten kanssa. Esimerkiksi Saaren-Nammankylän & Yläkemijoen alueella on toteutettu Diakoniapäivä, missä on tutustuttu diakoniatyöhön. Lisäksi rippikoululaisille on voitu jakaa palvelutehtävä, mikä on toteutettu rippikoulun aikana ja käyty läpi ryhmässä keskustellen tai toiminnallisin menetelmin. (mallinnus K-aseamalla rippikoulukansiossa diakoniarasteista sekä rippikoululaisille oma tehtävä, joita voi käyttää apuna suunnittelussa ja toteutuksessa)

Diakoniatyön jotkut toimipisteet voivat olla rippikouluryhmän tutustumiskohteina. Tästä esimerkkinä Helmikammari, joka on diakoniatyön vanhusten kohtaamispaikka Pohjolankatu 4:ssä. Helmikammarissa voi sopimuksen mukaan tutustua vanhuus-temaan sekä vapaaehtoistyöhön. Ota yhteys Helmikammarin toiminnanohjaajaan. Diakoniatyön lähimmäispalveluun ja Ruokapankkiin (kirkon kryptassa) voi tutustua erikseen sovittaessa.

Tarvittaessa voit olla yhteydessä diakoniatyöntekijöihin ja sopia opetuksesta jostakin erityistyöhön liittyvästä aiheesta esim. päihde- ja huumevalistus, vammaistyö, ikääntyvien toiminta, monikulttuurinen työ, perhediakonia. Diakoniatyön toimintaesite mm. diakoniatyöntekijät, työmuodot ja yhteystiedot löytyvät K-asemalta ”diakonian” alta. Opetusmateriaalia saa diakoniatoimistosta. Kansainvälistä diakoniasta löytyy hyvää koulutusmateriaalia osoitteesta www.kua.fi ja vastaavasti Yhteisvastuukeräyksestä osoitteesta www.yhteisvastuu.fi

Vapaaehtoistyön merkitys diakoniatyössä

Diakoniatyö voi tarjota rippikoululaisille mahdollisuuden osallistua suunniteltuun ja ohjattuun vapaaehtoistoimintaan jo rippikoulun aikana esim. Yhteisvastuukeräyksen merkeissä. Yhteisvastuuke-

räys toteutetaan helmikuun alusta huhtikuun loppuun asti. Esimerkkinä Riemukierroshiihtotapahtuma, jossa on perinteisesti ollut talkoissa rippikouluryhmiä.

Rippikoulun jälkeen Yhteisvastuukeräys, diakoniatyön lähimmäispalvelu (ystäväksi vanhukselle tai vammaiselle) sekä yksittäiset tapahtumat (ohjelmasuorituksia) voivat tarjota vapaaehtoistyön näkökulmasta palvelumahdollisuuksia.

Avustajanuorten koulutus

Diakoniatyön opetusta on kehitetty siten, että avustajanuorten koulutuksissa nuorten palvelukortti on osa koulutusta. Tulevaisuudessa on tarkoitus koota nuorten palveluryhmä, joka voi olla apuna esim. toteuttamassa jotakin diakoniatapahtumaa tai ohjelmaa tilaisuuksiin.

Tiedustelut: diakonissa Marjo Rundgren 040-7212028

Rippikoululaisille oma tehtävä. Malli rippikoulukansiossa.

Maailma lähellä meitä - lähetystyö rippikoulussa

Rovaniemen seurakunnan lähetystyön tavoitteena on läpäistä kaikki seurakuntatyön työmuodot ja alueet. Vuoden 2017 aikana alueiden työntekijät valitsevat alueelleen kumminimikkolähetin tai –kohteen. Korkalovaara-Ylikylä-Ounasjoki alue on valinnut Etu-Aasian nimikkolähetit, Ounasvaara-Alakemijoki alue Maasai-työn, Saaren-Nammankylät-Yläkemijoki alue Ella ja Janne Henrikssonin, **Keskikaupunki Laura ja Jukka Kääriäisen.**

Seurakunnan tehtävänä on kertoa ilosanomaa Jeesuksesta lähelle ja kauas, auttaa ja palvella lähimmäisiä. Rippikoululaisen on tärkeää tietää, että seurakunta tekee lähetystyötä, koska Jeesus on antanut tehtävän seuraajilleen. Rippikoululainen voi olla mukana, osallisena lähetystyössä rukoillen ja esim. nuorten Laulavassa joulukortissa. Lähetystyö on myös tullut kotiovelle monista maista tulleiden maahanmuuttajien myötä.

Lähetystyö voi olla esillä rippikoulun tapaamisissa ennen leiriä. Ryhmä voi osallistua lähetystyön tilaisuuksiin ja tapahtumaan, jotka **todennäköisesti varmistuvat** ryhmän toimintasuunnitelman kannalta liian myöhään. **Saaren-Nammankylät ja Korkalovaara-Ounasjoki alueet kutsuvat rippikouluryhmät kootusti lähetystyön teemojen äärelle. Tapahtumat suunnitellaan yhdessä alueen työntekijöiden, lähetysseiteerin, isosten sekä nimikkolähetin kanssa. Lähetysseiteeriä voi pyytää vierailemaan rippikouluryhmän ennakkotapaamisessa. Yksi hieno tutustumiskohde on Toivon tori. Sovi Toivon torin vierailusta etukäteen lähetysseiteerin kanssa. Lähetystyölle ja monikulttuurisuudelle harvoin riittää leirillä omia oppitunteja. Onneksi näitä teemoja on mahdollista pitää esillä leirin muun toiminnan ohessa hyvin luontevasti:**

- lähetysrastit ulkoilun teemana *
- päivän hartaus- ja jumalanpalvelushetkissä
 - **rukouslaukku**
 - rukoillaan joka päivä yhden nimikkolähetin puolesta, niin että leirin aikana ehtii rukoilla kaikkien nimikkolähetin puolesta
 - Nimikkolähetin ja kohteiden useimmissa kirjeissä on esirukousaiheita. **Kirjeet löytyvät K:\lähetystyö\nimikkolähetin ja kohteiden kirjeet**
 - rukoillaan kummikohteen, Maasai-tyttöjen puolesta
- lähetysaiheinen jumalanpalvelus
 - valitaan laulut lähetys- ja kansainvälisyys teemalla
 - Raamatun tekstinä esim. Lähetyskäsky tai Paavalin lähetysmatkat
 - rukoillaan nimikkolähetin, nimikkokohteiden ja kummikohteen puolesta

- iltaohjelmassa
 - Bafa bafa -kulttuuripeli
 - tietomiekkailu kansainvälisyys- ja lähetysteemalla, lähetysaiheisia kysymyksiä löytyy **K:\rippikoulu\Lähetystyö ja rippikoulu**
 - kehitysmaapeli
 - lisää ideoita alla olevasta nettilinkistä *
- lauluissa
- ruokailuissa
- varainkeruussa (huutokauppa vierailupäivänä, konfirmaation kolehti, lahjoitukset kirpputori Toivon torille)
- yhteyden pidossa lähetyskentille (kirjeet, kortit, e-mail, tekstarit, paketit)
- itu- ja isoskoulutuksessa
- Rippikoulutyön kansiossa on materiaalia oppitunteihin ja lisää lähetysjärjestöjen materiaali-linkkejä.

* rasti- ja muuta lähetystyön materiaalia löytyy Lähetysseuran nettisivuilla:
https://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/sivut/seurakunnille/aineistopankki/

Leirikeskukset, kirkko, kappelit

Leiripaikkojen tarve ja ajankohdat kartoitetaan vuosittain tammikuun yhteisessä palaverissa ja nuorisosihteeri tekee sen pohjalta varaukset.

Norvajärven leirikeskus:

Suurin osa rippikoululeireistä pidetään omassa, Norvajärven leirikeskuksessa. Siellä on mahdollista pitää kahta rippikoululeiriä samaan aikaan, joskaan tilat eivät ole majoituksen osalta kahdelle ryhmälle täysin tasapuoliset. Leirikeskuksessa on 20 neljän hengen huonetta, joista A-siivessä 7 ja B-siivessä 13. Jokaisessa huoneessa on oma wc ja suihku. Invavessoihin kulku tuulikaapeista. **Huoneisiin voi majoittua maksimissaan neljä henkilöä.**

Ruokasalia käytetään ainoastaan ruokailuun. Lisäksi käytössä on leiripirtti, jossa on takkahuone ja kaksi saunaa sekä isompi ja pienempi kota. Näiden käytöstä ryhmät sopivat keskenään.

Leirivahvistukset tulee toimittaa leirikeskukselle **viimeistään 2 viikkoa ennen leirin alkua** sisältäen tilausvahvistuksen, leiriohjelman, hyväksytyt turvallisuusasiakirjan ja erikoisruokavaliot.

Leirin aikana leiriläisten turvallisuudesta vastaa leirin henkilökunta turvallisuusvastaavan johdolla. Sisätiloissa voidaan käyttää ainoastaan tavallisia, joko pitkiä tai kilokynttilöitä alustojen päällä. Tuikkukynttilöitä ei saa käyttää. Leirikeskuksen omat turvallisuustiedot ja ohjeet ovat liitekansiossa. Tuloinfossa, jonka ajasta jokainen ryhmä sopii leirikeskuksen henkilökunnan kanssa, kerrotaan leirikeskukseen kuuluvat muut oikeudet ja velvollisuudet.

Rippileireillä jokaisella on omat liinavaatteet mukana. Pois lähtiessä takki ja tyyntyä laitetaan annetun ohjeen mukaisesti sänkyyn. Roskakorit tyhjennetään käytävillä oleviin jättesäkkikärryihin. Luokissa ja oleskelutiloissa olevat tavarat ja pelivälineet laitetaan varastoihin niille kuuluville paikoille. Rikkinäisistä tai puuttuvista tavaroista ilmoitetaan leirikeskuksen henkilökunnalle. Leirin henkilökunta tarkastaa huoneet ja tilat ennen leirin päättymistä. ^{11 12}

Liiteosion Norvajärvi- kansiossa lisää tietoa.

¹¹ Norvajärven turvallisuusohjeet

¹² Leirin vastaanottoinfo, ohjeet ja säännöt

Paaniemen maja:

Paaniemen maja sijaitsee n. 12 km:n päässä kaupungista. Majassa on kaksi erillistä majoitushuonetta kerrossänkyineen, joihin sopii majoittumaan n. 17 henkilöä. Sisä vessat pesulavuaareineen on (ei suihkuja), mutta niihin mennään ulkokautta. Puulämmitteinen rantasauna on. Majassa ei omaa henkilökuntaa. Tila varataan kirkkoherranvirastosta.

Rippikoulut muualla:

Kirkkoneuvoston toistaiseksi voimassa olevalla päätöksellä kaikki perinteiset rippileirit pidetään Norvajärvellä. Vaellusrippikoulu voidaan toteuttaa muualla.

Kirkko, kappelit ja muut paikat:

Seurakuntayhteysjaksoon kuuluvia tapaamisia pidetään mm. kirkossa, kappeleissa, seurakuntakeskuksessa, seurakuntakodilla ja Paaniemen majalla. Nämä tilat jokaisen ryhmät vetäjät varaavat itse kirkkoherranvirastosta. Suuri haaste näiden osalta on saada ajoissa ryhmille sopivat ajat, asianmukaiset välineet ja tarvikkeet kokoontumistilaan, koska kaikkia tarvittavaa ei tiloista automaattisesti löydy. Tarvittavat välineet ja tarvikkeet ryhmien vetäjien kannattaa varmistaa ja varata ajoissa.

Kirkkoherranvirasto

Rippikouluihin on ilmoittauduttu sähköisesti kevästä 2014 alkaen. Ohjelmassa on Innofactor, joka jakaa ilmoittautujat ryhmiin heidän prioriteettiensa mukaan. Tästä ohjelmasta kaikki, joilla on Innofactorin käyttöoikeudet, saavat rippikouluryhmiä koskevat tarvittavat tiedot. Kahden viikon kuluessa konfirmaatiosta ryhmän pappi päivittää konfirmoitujen tiedot Innofactoriin, josta virasto päivittää ne edelleen Kirjuri- jäsentietojärjestelmään. Konfirmoiduista tulee toimittaa tieto virastoon myös paperiversiona kahden viikon kuluessa konfirmaatiosta.

Rippikoululistat ja osoitetarrat voi tulostaa suoraan Innofactorista jokainen työntekijä, jolla on tunnukset käytössä. Ohjelmalla voi lähettää tiedotteita myös sähköisesti ja tekstiviestillä.

Tiedot rippikoulun vaihtamisesta

Ilmoitetun vaihtoajan jälkeen nuorisosihteeri päivittää muutokset Innofactoriin. Tämän jälkeen ryhmät ovat valmiita aloittamaan. Jos vaihtotoiveita tulee myöhemmin, ne hoidetaan sapumisjärjestyksessä ja mikäli toiveryhmässä on tilaa.

Konfirmaation jälkeen

Konfirmaation jälkeen johtava pappi päivittää kahden viikon kuluessa konfirmaatiosta tiedot Innofactoriin ja vie kirkkoherranvirastoon myös paperiversion, jossa on tiedot konfirmoiduista, vain rippikoulun käyneistä, rippikoulun aikana kastetusta ja kirkkoon liittyneestä sekä myös rippikoulun keskeyttäneestä.

Talustoimisto

Rippikoulutyön kaikki laskut hoidetaan Kipan kautta. Rippikoulutyön laskuun tehtävistä hankin-

noista sovitaan nuorisosihteerin kanssa. Tämä koskee kaikkia muita hankintoja paitsi talousarviossa varattua 120 euron ryhmäkohtaista rahaa. Hankinnan tehnyt skannaa kuitit ja liittää ne Kipasta tulevaan laskuun. Nuorisosihteerin on laskujen hyväksyjä.

Taloustoimistoon toimitetaan tiedot mahdollisista rippikoulumaksuista, vahingoista ja tapaturmista.

Liitekansiossa malli tapaturmailmoituskaavakkeesta

Keittiö (Amica)

Talousarvioon ei ole varattu talvikauden rippikoulutapaamisiin ruoka- tai välipalatarjoiluja. Vanhempien tapaamisiin tilattavat kahvitarjoilutiedot tulee toimittaa Amicalle viimeistään viikkoa ennen tarjoiluajankohtaa ja tilataan budjettiohjeiden mukaisesti ensisijaisesti Amicalta. Tilaukseen tulee merkitä mistä rippikoulusta on kyse (numero tai aika), kuka tilaa, aika, henkilömäärä, missä tarjoilu on. Talousarvioon on varattu kaksi vanhempainillan kahvitusta/ryhmä. Tarjoiluissa pyritään siihen, että kaikille ryhmille annetaan samantasoiset tarjoilut sen hetkisen hintatason mukaan. Päivärippikouluissa tarjotaan normaaleina rippikoulupäivinä lounas.

RIPPIKOULUISTA TIEDOTTAMINEN JA MUU YHTEISTYÖ

Yleinen tiedotus

Rippikoulutyön yleisen tiedottamisen hoitaa ja siitä vastaa keskitetysti nuorisosihteerin. Yksittäisen rippikouluryhmän tiedottamisen hoitavat ja siitä vastaavat kunkin ryhmän työntekijät keskinäisellä sopimuksella.

Rippikouluista tiedotetaan kuukausittain ilmestyvässä seurakunnan Pääsky-lehdessä sekä seurakunnan nettisivuilla. Huhti -toukokuun lehdissä kerrotaan rippikouluvaihtoehdot, leirien ajat ja paikat ja touko-heinäkuun aikana on rippikouluun ilmoittautuminen. Seurakunnan nettisivuilta löytyvät samat tiedot ja kunkin vuoden lopulla ryhmien tapaamisaikataulut.

Yhteydet koulutoimistoon ja kouluihin

Nuorisosihteerin selvittää vuosittain koulutoimistosta, kuinka paljon eri kouluissa on rippikouluikäluokkaan kuuluvia nuoria. Rippikouluun ilmoittautuminen tapahtuu touko-heinäkuussa, jolloin rippikouluun tulevat ovat 7-luokalla. Alueiden työntekijät antavat informaatiota ilmoittautumisesta alueensa kouluilla luokittain tai koulun kanssa muun käytännön sopien. Näin tiedon saa myös seurakuntaan kuulumaton ja muualla kuin Rovaniemellä rippikoulunsa käyvä.

Perheet ja kummit

Rippikoulusuunnitelma 2001 korostaa yhteyden tärkeyttä rippikoululaisen perheisiin ja kummeihin. Tavoitteena on saada perheet yhä aktiivisemmin mukaan nuoren rippikouluun ja luoda luottamukselliset suhteet vanhempien ja rippikoulun työntekijöiden välille. Yhteyden tulisi olla selkeä, asiallinen ja huomioida myös vanhemmat heti ensimmäisestä tiedotteesta lähtien.

Liitekansiossa mallit vanhempien ja kummien kutsukirjeistä!

Rippikoulumaksut

Oman seurakunnan rippikoululaisilta ei peritä toistaiseksi leiri- eikä oppikirjakirjamaksua. Muun ev.lut. seurakunnan jäseneltä peritään **20 €/vrk**, myös kirkkoon kuulumattomalta **20 €/vrk**.

Rippikoulukuljetukset

Seurakunnan toimesta järjestetään kuljetukset rippikoululeireille ja leireiltä pois. Kuljetukset järjestetään pääkirkolta, kappeleilta tai erikseen sovituilta parkkipaikoilta. Päivärippikoulussa mahdollisuus järjestää retkipäivänä kuljetus seurakuntakodilta tai Korkalovaaran kappelilta retkikohteeseen ja takaisin. Muihin kokoontumisiin ei kuljetuksia järjestetä.

Kuljetukset Norvajärvelle ja Paaniemelle

Taloustoimisto kilpailuttaa vuosittain koko seurakunnan Norvajärven ja Paaniemen kuljetukset. Rippikouluryhmän vetäjät varaavat asianomaiselta bussifirmalta kuljetukset omille ryhmilleen ilmoittaen ajan, paikan, henkilömäärän ja **vastuuhenkilön**.

Kuljetukset muualle

Taloustoimisto kilpailuttaa vaellusrippikoulun kuljetuksen. Ryhmän vetäjät ilmoittavat valitulle bussifirmalle tarkemmat lähtö- ja paluuajat.

Erityistä kuljetusapua tarvitsevat

Erityistä kuljetusapua (esim. Inva-taksia) tarvitsevasta neuvotellaan nuorisosihteerin kanssa ja hänen tekemän ehdotuksen hyväksyy talouspäällikkö tai hallintojohtaja.

Konfirmaatiokuvaukset

Konfirmaatioiden ryhmäkuvauksista annetaan vuosittain ohjeet rippikoulutiedotteessa hallinnon ohjeiden mukaisesti.

RIPPIKOULUJEN TYÖVOIMA

Opettajatiimit

Rippikoulun opettajatiimissä toimivat rippikoulun suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat papit, lehtorit, kanttorit, nuorisotyönohjaajat, diakonit ja muut seurakunnan palveluksessa olevat työntekijät, opiskelijat ja seurakuntalaiset. Apuna tulee lisäksi olla riittävä määrä nuorten ohjaamiseen soveliaita, ryhmänohjaajakoulutuksen käyneitä nuoria.¹³ Rippikoulukohtaiset opettajatiimit syntyvät keskinäisellä työnajolla ja sopimisella.

Papit:

¹³ Rippikouluohjesääntö § 3

Jokainen rippikoulu tarvitsee teologin, joka vastaa rippikoulun opetuksesta. Kappalaiset ja seurakuntapastorit hoitavat vuodessa kaksi rippikoulua. Rippikoulujaosta sovitaan teologiensa kesken, kappalaiset vastaavat oman alueensa rippikouluista ja rippikouluteologi yhteisistä.

Nuorisotyöntekijät:

Alueiden nuorisotyönohjaajien vastuulla on kaksi rippikoulua ja tarvittaessa kolmannessa mukana talvikauden. Erityisnuorisotyöntekijät ovat mukana kahdessa ryhmässä ja partiotyöntekijä yhdessä. Nuorisosihteerin vastuulla on 2-3 ryhmää ja muualle rippikouluun menevät. Lisäksi kesäisin palkataan tarpeen mukaan kesänuorisotyöntekijöitä.

Kanttorit:

Kanttorit vastaavat vuosittain kukin 3-4 rippikoulun kirkkomusiikin toteutuksesta. Kesällä leirijaksojen, toimitusten sekä lomien yhteen sovittamisessa tarvitaan lisätyövoimaa. Seurakunnassa on 7 kanttorin virkaa. *Musiikista rippikoulussa tarkemmin s. 9-10*

Diakoniatyöntekijät:

Diakoniatyöntekijät ovat mukana alueiden diakoniatyössä. Heitä voi lisäksi pyytää mukaan yksittäiseen rippikouluun. *Diakoniasta enemmän s. 10-11*

Lähetys sihteeri:

Lähetys sihteeri on mukana alueiden lähetyspäivässä ja vastaa sen Lähetystyön osiosta. Lisäksi häntä voi pyytää mukaan yksittäiseen rippikouluun. *Lähetystyöstä enemmän s. 11*

Opetus-, ohjelma- ja turvallisuusvastuut:

Kirkkolain mukaan rippikoulua johtaa pappi tai lehtori.¹⁴ Ohjesäännön mukaan rippikoululeirin ohjelma- ja turvallisuusvastaavana voi olla myös muu viranhaltija.¹⁵ Opettajatiimiin kuuluvat viranhaltijat sopivat keskenään, kuka on ohjelma- ja turvallisuusvastaava. Nuorisosihteeri toimittaa ehdotukset leirin ohjelma- ja turvallisuusvastaavista kirkkoherralle hyväksyttäväksi.

Kesätyöntekijät:

Rippikouluihin otetaan tarvittava määrä kesäteologeja, teologiopiskelijoita ja kesänuorisotyöntekijöitä. Heitä rekrytoidaan riittävän ajoissa tämän päivän hakukanoja hyväksi käyttäen. Kesätyöntekijöiden työhön perehdyttämisestä ja työnjaosta vastaa rippikouluteologi.

Isot, avustaja ja yököt:

Normaalikokoiselle rippikoululeirille (25 rippikoululaista) voidaan ottaa 4 isosta, 1 avustaja ja

¹⁴ Kirkkolaki / Kirkkojärjestys KJ 3:3

¹⁵ Rippikouluohjesääntö § 3

1 yökkö. Erityistilanteissa voidaan harkita esim. isosparia tai ylimääräisiä isosia. On hyvä huomioida majoitustilojen rajallisuus. Tehtäviin haetaan erillisellä haulilla ja hakukaavakkeella. Hakuajoista ilmoitetaan käytössä olevilla kanavilla. Valintoihin voivat osallistua rippikouluissa työskentelevät.

Isoset

Ensisijaisesti isoseksä valitaan 2 -vuotisen isoskoulutuksen käyneitä. Jos isospaikkoja jää, niin voidaan valita myös yhden vuoden isoskoulutusta käynyt (itu). Sama isonen ei voi olla isosena kahdella peräkkäisellä viikolla. Valinnoissa pyritään tasapuolisuuteen ja sama itu voidaan valita vain yhdelle leirille. Isospalkkio on 20 € / vrk, itupalkkio 10 € / vrk. Päivärippikoulun isospalkkio 15 € / päivä ja idun 5 € / päivä.

Avustajat

Avustajaksi voidaan valita täysi-ikäinen ja avustajakoulutuksen käynyt tai täysi-ikäinen, seurakunnan toiminnoissa aktiivisesti mukana oleva ja sopivaa ammattikoulutusta omaava. Sama avustaja ei voi olla avustajana kahdella peräkkäisellä viikolla. Avustajapalkkio on 30 € / vrk. Päivärippikoulu 25 € / päivä.

Yököt

Yököksi voidaan valita täysi-ikäinen, vähintään isoskoulutuksen käynyt tai täysi-ikäinen, seurakunnan toiminnoissa aktiivisesti mukana oleva ja sopivaa ammattikoulutusta omaava. Sama yökkö ei voi olla yökkönä kahdella peräkkäisellä viikolla. Yököpalkkio on 30 € / vrk.

Kaikkien em. palkkion maksamiseen käytetään samaa, päivitettyä palkkiokaavaketta. Vapaaehtoisille ei makseta matkakorvauksia heidän tullessaan rippikoulutapaamisiin. Ei myöskään esim. rippikoululaisten rippijuhliin osallistumisesta. Sopimus isosena, avustajana ja yökkönä toimimisesta tehdään kirjallisena. Kaavakkeet löytyvät K-aseman rippikoulukansiossa.

Henkilökohtaiset avustajat

Joidenkin nuorten rippikoulun käyminen edellyttää henkilökohtaisen avustajan mukana oloa. Ensisijaisesti käytetään rippikoulu- ja nuorisotyön kouluttamia täysi-ikäisiä avustajia. Erikseen selvitetään ja sovitaan, jos tarvitaan nuoren omaa henkilökohtaista avustajaa tai erikseen palkattavaa henkilökohtaista avustajaa.

Liitekansiossa lisätietoa ja mallit sopimus- ja palkkiokaavakkeista sekä ohjeet mahdollisten henkilökohtaisten avustajien ottamisesta

RIPPIKOULUMUODOT

Perinteiset leiririppikoulut

Rovaniemen seurakunnan rippikoulut ovat ns. perinteisiä leiririppikouluja ja pidetään omassa, Norvajärven leirikeskuksessa. Työparit tai koko työtiimi rakentaa ryhmälle rippikoulukokonaisuuden rippikouluohjelman RKS 2001 mukaisesti niin, että kaikki tapaamiset ja tehtävät palvelevat koko rippikoulua ja sen aikana tapahtuvaa oppimisprosessia. Leirijakso on yleensä maanantaista lauantaihin ja on aika tiivis kokonaisuus. Leirijaksolta palaa yleensä hyvin väsynyt ryhmä, joten konfirmaation järkevä päivä ei ole heti sunnuntaina.

Leirimuotoisen rippikoulun toteutusmalli liitekansiossa

Erikoisrippikoululeirit

Kirkkoneuvoston toistaiseksi voimassa olevalla päätöksellä kaikki rippikoululeirit pidetään Norvajärvellä ja vaellusrippikoulu voidaan pitää muualla. Seuraavan vuoden rippikouluista päätetään tammikuun palaverissa, johon kutsutaan kaikki rippikoulutyössä mukana olevat.

Päivärippikoulut

Kaikki nuoret eivät halua tai eivät voi osallistua rippikouluun, jonka osa käydään leiriolosuhteissa ja sen vuoksi myös päivärippikouluja tulee järjestää kysynnän mukaan. Viime vuosina on ollut kaksi päiväkouluja, keskikaupungilla ja Korkalovaaran kappelilla eri aikaan kesällä. Päiväkouluihin hakeutuu nuoria, joilla voi olla oppimisvaikeuksia, ovat ujoja, eivät ole ennen olleet öitä pois kotoa tai ovat aktiivisia ja sosiaalisia, joille leiri ei käy esim. harrastusten vuoksi. Näin opetushaasteet voivat olla vielä moninaisempia kuin leirimuotoisessa rippikoulussa. Elämyksellisyys ja tekemällä oppiminen on erityisen tärkeää, jotta välttyttäisiin liialta koulumaisuudelta.

Seurakuntayhteysjaksoa voidaan päiväkouluissa toteuttaa monipuolisesti ja kiinteästi oppimiskokonaisuuksiin liittäen, koska koko ajan ollaan tapahtumien lähellä. Myös retket ja tutustumiskäynnit on helppo toteuttaa. Päiväretki Paaniemen majalle on hyväksi havaittu, jos ryhmäkoko toteutuksen mahdollistaa. Yhteiskuljetus mahdollista järjestää.

Muutoin päiväkouluja on mahdollista toteuttaa tiimityönä ja isosten kanssa samalla tavalla kuin leiri-rippikoulua.

Konfirmaatioon liittyvää:

- * Konfirmaatioista suurin osa on pääkirkossa
- * Kirkon alla Kryptan tiloissa on albarasto, jossa albat kokojen mukaisessa järjestyksessä.

Päiväkoulujen infoa ja toteutusmalli liitekansiossa (Korkalovaaran kappeli ja seurakuntakoti)

Muualla rippikoulun käyvät

Lukuisa määrä nuoria käy vuosittain rippikoulunsa eri järjestöjen rippikouluissa, joille tuomiokapituli on antanut luvan pitää rippikoulua. Seurakunta vastaa myös näiden nuorten RKS:n mukaisesta seurakuntayhteyden kokonaisuudesta. Rippikoulutoimisto hoitaa tämän osion ja kutsuu nämä nuoret yhteisiin tapaamisiin ja antaa ohjeet seurakuntayhteysjakson hoitamiseksi.¹⁶

¹⁶ Rippikouluohjesääntö § 10

Yksityis- ja aikuisrippikoulut

Seurakunnan tulee järjestää myös yksityis- ja aikuisrippikouluja, jolloin sovelletaan piispainkokouksen hyväksymää rippikoulusuunnitelmaa.¹⁷ Rippikoulun voi siis käydä myös aikuisena, jolloin se voidaan toteuttaa yksityisrippikouluna tai muutaman hengen ryhmänä. Aikuisrippikoulu on pap-pien työnjakokirjassa nimetty yhden papin vastuulle, mutta aikuis- ja yksityisrippikoulun voi pitää kuka tahansa pappi, jolta sitä pyydetään. Myös nuori voi erikseen sovittaessa käydä yksityisrippi-koulun. Tällöin räätälöidään yksityisrippikoulu nuoren edellytyksiä vastaavaksi.

Eritysryhmien rippikoulut

Seurakunnan tulee huolehtia myös niiden henkilöiden rippikouluopetuksesta, jotka eivät voi osallistua yleiseen rippikouluun. Eritysryhmien (mm. viittomakieliset, dysfaattiset, kehitysvammaiset) suositeltava ryhmäkoko on enintään 4 tai 8 nuorta.¹⁸

Maahanmuuttajat rippikoulussa

Kirkossa halutaan antaa myös muualta Suomeen tuleville mahdollisuus osallistua kirkon ja seurakunnan elämään. Monet haluavat rippikoulun kautta tutustua kristillisen uskon perusteisiin sekä suomalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan. Maahanmuuttajien rippikoulu tarkoittaa usein kasteope-tusta. Rippikoulu voi johtaa siihen, että opetusta saanut liittyy kirkon jäseneksi ja hänet konfirmoi-daan. Toistaiseksi ne yksittäiset maahanmuuttajat, jotka ovat halunneet käydä rippikoulun, ovat ilmoittautuneet ja käyneet rippikoulun ikätovereidensa kanssa eikä se ole edellyttänyt mitään eri-tyisjärjestelyjä. Tarpeen mukaan mietitään, onko tarvetta järjestää maahanmuuttajille esim. oma pienryhmä, eri-ikäisten ryhmä, eri kansallisuuksien ryhmä tai yksityinen rippikoulu.

Liitekansiossa Esirippikoulusta ”Esarista”, Ounasjoen omasta mallista

OPETUS RIPPIKOULUSSA

Rippikoulussa niin kuin missä tahansa opetustilanteessa opetuksen tehtävä on edistää oppimista. Sen avulla ei voida kuitenkaan suoraan siirtää oppijalle sen paremmin tietoja, taitoja kuin toiminta-mallejakaan, vaan oppiminen edellyttää aina yksilön ja ryhmän omaa aktiivisuutta. Oppimista ta-ptahtuu silloin, kun oppija itse prosessoi, jäsentää asioita ja kykenee suhteuttamaan oppimaansa ai-kaisemmin oppimaansa. Näin ollen uuden oppiminen rippikoulussa on tärkeää rakentaa sen pohjal-le, mitä nuori on aiemmin oppinut kristillisestä uskosta.

Rippikoulun kaikissa tilanteissa nuori tarkkailee työntekijöitä, arvioi vallitsevia käytäntöjä ja aistii ilmapiiriä, joten oppimista ja opitun testaamista tapahtuu koko ajan, myös oppimiskokonaisuuksien ulkopuolella ollen osin tiedostamatonta ja osin tiedostettua. Avoimessa ja hyväksyvässä ilmapiirissä tarjoutuu samalla hyvä mahdollisuus purkaa mahdollisia väärinymmärryksiä ja kielteisiä kokemuk-sia kristillisestä uskosta ja seurakunnasta. Tärkeää on, että nuori saa kokea opiskeltavat asiat merkit-täviksi omassa elämäntodellisuudessa. Tämä on mahdollista, kun tunnetaan ja tiedetään rippikou-luun tulevan nuoren elämäntilannetta ja taustaa.¹⁹

¹⁷ Rippikouluohjesääntö § 9 RKS s. 42

¹⁸ Rippikouluohjesääntö § 6,9 RKS s. 41

¹⁹ RKS 2001 s. 11

Viimeisimmän rippikoulututkimuksen mukaan rippikouluissa opetus on edelleen varsin opettaja-keskeistä eikä vastaa RKS:n mukaista perusajatusta ja lähtökohtaa nuoresta aktiivisena oppijana.²⁰ Rippikoulun menestys ja vetovoimaisuus perustuu siis johonkin muuhun kuin opetukseen.

Tutkimuksen mukaan myöskään tiimityön mahdollisuutta ja etuja ei vielä osata täysin hyödyntää. Oppimiskokonaisuuksia toteutetaan enemmän yhdessä opettajien ja isosten kanssa kuin yhteistyönä toisten opettajien kanssa. Ohjesäännössä sanotaan: ”rippikoulun opettajatiimissä toimivat suunniteluun ja toteutukseen osallistuvat papit, lehtorit, kanttorit, nuorisotyönohjaajat ja diakonit”.²¹

Nuorten elämänskysymykset (Elämä), uskon sisältö (Usko) ja spiritualiteetin (Rukous) harjoitus ovat ikään kuin kolme koria, joista kuhunkin jaksoon otetaan materiaalia. Suositeltavaa on, että kukin oppimiskokonaisuus tai rippikoulupäivä sisältää aineistoa kaikista kolmesta osa-alueesta.

Erityistä tukea tarvitset nuoret rippikoulussa

Rippikouluun ilmoittautuu vuosittain nuoria, jotka tarvitsevat erityistä tukea oppimisessa, käyttäytymisessä tai liikkumisessa. Erilaisia oppimiseen, liikkumiseen ja/tai käyttäytymiseen vaikuttavia diagnooseja ovat mm. *neurologiset poikkeavuudet* (esim. ADHD, ADD, autismi tai Aspergerin oireyhtymä), Touretten oireyhtymä, dysleksia (lukihäiriö), CP, dysfasia (kielenkehityksen erityisvaikeus), FAS (Fetal Alcohol Syndrome), *psykiatriset sairaudet* (esim. mielialan ongelmat, sosiaalinen sopeutumattomuus, erilaiset haasteet käyttäytymisessä), *aistipoikkeavuudet* (yli- tai aliherkkyys) ja *kehitysvammaisuus*.

Tänä päivänä pyritään täydelliseen inkluusioon = ideaalitalanteeseen, jossa integraatiota ei enää tarvita, koska kaikki kuuluvat samanarvoisina toimijoina yhteiskuntaan. On suotavaa, että erityistä tukea tarvitsevat nuoret pääsevät osaksi tavallisia rippikouluryhmiä. Heidän tuen tarpeensa pitää ottaa huomioon jo rippikouluryhmiä muodostettaessa: ryhmän pitää olla tavallista ryhmää pienempi, huomioidaan työntekijöiden määrä, kokemus ja erityistiedot ja -taidot, majoituskapasiteetti ja muut tarvittavat asiat. Voidaan myös miettiä, onko mahdollista toteuttaa ns. tavallinen ja pienryhmärippikoulu rinnakkain. Tarvittaessa järjestetään kokonaan omia pienryhmärippikouluja sellaisissa paikoissa, joissa myös ulkoiset puitteet esim. esteettömyys mahdollistavat rippikoulun toteuttamisen. Seurakunnan tehtävänä on antaa riittävät resurssit rippikouluihin.^{22 23} Työntekijöille pitää olla riittävästi koulutusta ja ohjausta erityistä tukea tarvitsevien nuorten huomioimiseen rippikouluissa.

Erityistä tukea tarvitsevan nuoren mukanaolo rippikouluryhmässä haastaa koko rippikouluryhmän työntekijäjoukon miettimään, mikä on rippikoulun tarkoitus ja miten rippikoulu voi olla kaikille nuorille myönteinen kokemus. Koska rippikoulu on keskeinen osa 15-vuotiaan nuoren elämää, on tärkeää, että jokainen nuori voi tuntea kuuluvansa joukkoon ja saa tuntea onnistumista ja oivaltamisen iloa. Nuoret, joilla on oppimisvaikeuksia ja/tai haasteita sopeutua ryhmään, ovat usein jo aikaisessa elämänvaiheessa leimattu haastaviksi ja heillä voi olla kokemuksia syrjinnästä ja epäonnistumisesta. Myös heidän perheissään voi olla erilaisia vaikeuksia. Niinpä ei ole yhdentekevää, miten nuoria rippikoulussa kohdataan ja opetetaan. Rippikoululeiri voi olla nuorelle ensimmäinen itsenäinen poissaolo kotoa tai hän voi saada ensimmäisen kokemuksensa siitä, millaista on olla ryhmän jäsen. Nuorelle voi olla valtavan suuri elämys ja itsetuntoa rakentavaa olla osana ryhmää, jossa hänet hyväksytään omana itsenä ja hänellä on kavereita.

²⁰ Rippikoulun todellisuus s. 67-68 (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107)

²¹ Ohjesääntö § 3

²² Rippikouluohjesääntö § 6 ja 9

²³ Rippikoulu kaikille (v. 2006 LK-kirjat)

Yhteistyö erityistä tukea tarvitsevan nuoren perheen kanssa on tärkeää. Jokaisen tuen tarve on yksilöllinen ja se selviää parhaiten keskustelemalla nuoren ja hänen perheensä kanssa. Näin pystytään huomioimaan nuoren tuen tarve ja mahdolliset erityisjärjestelyt rippikoulussa ja erityisesti leirijaksolla, joka poikkeaa normaaliarjesta huomattavasti.

Muutamia asioita, joita voi nousta esiin erityistä tukea tarvitsevan nuoren kohdalla. Näistä keskustellaan etukäteen nuoren ja hänen perheensä kanssa:

- Kommunikaatiota ja kokonaisuuden hahmottamista helpottavia välineitä: päivästrukturi, lukujärjestys, kuvakommunikaatio, tukiviittomat, selkokieli
- Miten puhun ja esitän asiani? Nuoren voi olla vaikea vastaanottaa ja ymmärtää monimutkaista uskonnollista kieltä. Tilanne, jossa nuori ei ymmärrä puhuttua asiaa, voi saada hänet levottomaksi.
- Riittävästä unta ja lepoa. Nuori, jolla on haasteita sosiaalisissa tilanteissa, voi uupua leiripäivän aikana, koska hän joutuu käyttäytymään itselleen epätyypillisellä tavalla ja olemaan jatkuvassa sosiaalisessa kanssakäymisessä.
- Ei ole ongelmakäyttäytymistä vaan haastavaa käyttäytymistä, joka on seurausta esim. liiallisista aistiärsykkeistä, väsymyksestä, yllättävistä muutoksista, joita nuori ei ole voinut ennakoida eikä pysty sopeutumaan yhtäkkiiseen muutokseen, sääntöjen epäselvyys tai että joku ei noudata sovittuja sääntöjä
- Miettikää, millaiset asiat auttavat nuorta rentoutumaan leiripäivän aikana. Esim. yksinolo, liikunta, musiikin kuuntelu. Sille annetaan tilaa ja aikaa leiripäivän aikana.
- Liikehtivä nuori ei ole tahallaan levoton, hänellä voi olla motorista levottomuutta. Käsien tai jalkojen liikuttelu auttaa aivoja pysymään hereillä ja vastaanottamaan tietoa. Tasapainotyyny voi helpottaa istumista. Voidaan antaa lupa nousta kesken opetuksen ja esimerkiksi käydä teroittamassa kynä tai juomassa vettä.

Liitekansiossa mallit pienryhmä- ja kehitysvammaisten rippikoulusta

Tiimityö mahdollisuus rippikoulussa

Viime vuosikymmeninä rippikouluopetusta on suunniteltu ja toteutettu lähinnä päätyöparin, papin ja nuorisotyönohjaajan kesken ja muita on pyydetty ns. vieraileviksi tähdiksi oman työalansa opetusta antamaan. Jokainen on pitänyt omat teemansa eikä ole ehkä tiennyt mitään siitä, mitä toinen on opettanut. Opetus on toteutettu hyvin *yksilökeskeisesti*. Ennakkoluulottomimmat ovat ainakin kokeilleet yhdessä opettamista, siis *työparina*. Työn tekemisen voi organisoida myös niin, että siitä vastaa 3-6 hengen ryhmä tai tiimi. *Ryhmä* yleensä kootaan yksittäistä, rajattua tehtävää varten. Siinä jaetaan tehtävät tai teemat ja toteutukset ovat yksilösuorituksia ajatuksella ”teen oman osani”. Rippikoulussa on monia hyviä ryhmissä toteuttavia toimintoja ja niitä kannattaa kehittää.

Tiimi taas on joukko ihmisiä, joka vastaa laajemmasta tehtäväkokonaisuudesta, korostaa yhteisiä suorituksia, mahdollistaa joustavan ja uusiutuvan työnjaon. Tiimin yksi etu on se, että siinä voidaan yhdessä etsiä ja valita parhaimmat tai järkevimät toimintatavat kulloiseenkin teemaan ja tilanteeseen, toteuttaa ne yhdessä ja kaikki sitoutuvat siihen. Toimivan tiimin yksi tunnusmerkki on se, että siihen on helppo tulla myös uusien jäsenten eikä tieto katoa pois lähteneen mukana.

Tiimi siis toimii toistaiseksi, saa erilaisia haasteita tehtäväkseen ja vastaa yhdessä koko työprosessista (esim. puolen vuoden rippikoulusta). Hienoa olisi, jos sama tiimi voisi toteuttaa rippikoulun useamman kerran peräkkäin.

Jokaisella työtavalla on omat etunsa ja esteensä. *Tiimissä toimiminen vaatii harjaantumista ja halua tehdä yhteistyötä*. Se vaatii taitoja, joita ei ehkä opita hetkessä vaan harjaantumisen kautta.

Tiimityön onnistuminen on tahdon kysymys ja myönteisellä perusasennoitumisella pääsee eteenpäin. Positiivisuus, myönteisyys (myöntää tosiasiat), vastuun ottaminen omista tunteista ja tekemisistä mm. ovat positiivista perusasennoitumista. Seuraavassa muutamia asennemuutoksia, jotka ohjaavat myönteiseen suuntaan ja ovat jokaisen itsensä harjoiteltavissa.

1. Suorituskeskeisestä toiminnasta vaikutuspainotteiseen

Tällä tarkoitetaan huomion keskittämistä siihen, miten tekeminen vaikuttaa ja keskipisteenä tekijän sijasta on teon vaikutukset ja tekemisen kohde. Tärkeämpää on teon vaikutus kuin se mitä tehdään.

2. Siirtyminen ongelmien pohtimisesta ratkaisujen keksimiseen

Ongelmat painavat mieltä, tuottavat huolta ja saattavat viedä kaiken huomion. Ratkaisujen etsiminen ja keksiminen on luovaa ja innostavaa toimintaa.

3. Siirtyminen epäonnistumisten keräämisestä oppimiskokemuksiin

Jokainen epäonnistuminen on mahdollisuus oppia uutta. Epäonnistuminen ei ole kenenkään syy, vaan monen eri tekijän seurausta, jossa jokaisella on oma osuutensa.²⁴

Hyvin toimivan ja aidon tiimin tunnusmerkkejä ovat mm:

- missio ja tavoite yhteinen ja kaikkien tuntema
- ilmapiiri avoin ja luottamuksellinen, tiimissä on hauskaa
- tiedonkulku toimivaa
- tiimi rohkaisee luovuuteen, erilaisuus nähdään voimavarana
- tiimin jäsenet tarvitsevat toisiaan ja jokainen on tiimille resurssi
- keskustelu avointa, toisia tukevaa
- kaikkien resurssit tiimin yhteisiä, erimielisyydet nähdään voimavarana
- avoin suhtautuminen uusiin ideoihin
- tapaamisiin valmistaudutaan, tehdään selkeitä päätöksiä ja jatkosta sovitaan yhdessä

” Kaikki muuttuu – vaan ei itsestään
 Sinä muutut – vaan et yksinäsi
 Kaikki muuttuu – kun moni tarttuu asiaan
 ja auttaa ikuisesti muuttuvaista muuttumaan ”

(Matti Rossi)

JOKAINEN RIPPIKOULU

Orientoituminen rippikouluun alkaa rippikouluun ilmoittautumisella. Elokuussa nuoret jaetaan ryhmiin ja elokuun loppuun mennessä jokainen saa sähköisesti tiedon, mihin ryhmään on tullut valituksi. Rippikouluvaihtoja tehdään rippikoulutoimiston kautta syyskuun ajan ja lokakuun alusta ryhmät ovat valmiita aloittamaan *vähintään puolen vuoden ja 80 tunnin rippikoulumatkan.*

²⁴ Rippikouluopas I s. 24-29

Poissaolot ja niiden korvaamiset

Rippikoulu kestää vähintään puoli vuotta ja 80 oppituntia. Lähtökohtana on, että rippikoululaiset osallistuvat kaikkiin kokoontumisiin. Jos perustellusta syystä ei johonkin voi osallistua, tulee poissaolo jotenkin korvata. Mielekkään korvaustavan löytäminen voi joskus olla haasteellista, mutta mikäli opettajista jollakin on useampi rippikouluryhmä, voi poissaollut esimerkiksi osallistua toisen ryhmän vastaavaan tapaamiseen. Tärkeintä on toimia tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kaikkia kohtaan.

Rippikoululaiselle on mielekkäämpää päästä itse osallistumaan ja tekemään kuin vain istumaan ja kuuntelemaan. Mitä rippikouluryhmä esimerkiksi messussa voi tehdä osallistuessaan: kolehdin keuruu, tekstin luku, suntion avustaminen, virsikirjojen jako.

Leirillä sairastuminen tai leirin jättäminen kesken tulee myös korvata. Alkukesän leirin voi korvata loppukesän leirillä tai loppukesän päiväkoulussa. Näiden hoitamisesta ja yhteydestä vanhempiin tai huoltajiin vastaa opetuksesta vastaava pappi.

Aloitusjakso (6-12 tuntia)

Aloitusjakson on hyvä sisältää ainakin seuraavaa:

- * tutustuminen * ryhmäytyminen * nuorten odotukset ja toiveet * rippikoulun tarkoitus *
- * aikaisemmin opitun kartoittaminen * messuopetusta ja yhdessä messuun osallistuminen

Seurakuntayhteyksijakso (8-16 tuntia)

Tämä jakso on hyvä rakentaa sellaiseksi, että nuori tuntee seurakunnan ja kirkon toimintaa ja saa mahdollisimman monipuolisen kokemuksen seurakuntayhteydessä elämisestä. Kun ryhmä osallistuu yhdessä työntekijöiden kanssa, se antaa yhteisiä hengellisiä kokemuksia nuorten kanssa, on nuorten rinnalla kulkemista ja helpottaa ohjaukseen mahdollisissa ongelmatilanteissa. Tämä osio on hyvä olla mukana koko rippikoulumatkan ajan siten, että viimeisin voisi olla leirijakson jälkeen ennen konfirmaatiota. Tämä on mahdollista, kun konfirmaatio ei ole heti leirijakson päätteeksi. Pitkällä aikavälillä voidaan myös huomioida monipuolisesti kirkkovuoden tapahtumat.

Seurakuntayhteydessä on hyvä huomioida lisäksi seurakuntamme eri työalojen mahdollisuudet (mm. Helmikammari, Katutaso, Toivon tori, ruokapankki, perheneuvonta, sairaalasielunhoito, konsertit, siunauskappelit, hautausmaat).

Ryhmän vetäjän tulee sopia käynneistä työalasta tai ao. paikasta vastaavan kanssa.

Piispainkokouksen päätös mahdollistaa ehtoollisella käymisen rippikoulun aikana edellyttäen että messu- ja ehtoollisopetusta on annettu. Seurakunnassamme on toistaiseksi sovittu, että rippikoulun aikana rippikoululaiset eivät käy ehtoollisella.

Perusjakso (44-56 tuntia)

Tällä jaksolla tarkoitetaan leirijaksoa (1-2) tai päiväkoulun kesäjaksoa eli jaksoa, joka eletään intensiivisesti nuorten kanssa. Mitä enemmän asioita on läpikäyty ennen perusjaksoa, sitä väljemmäksi

perusjakson aikataulu voidaan tehdä. Perusjakson aikataulu valmistellaan monipuoliseksi ja rippikoulusuunnitelman mukaiseksi yhdessä opetustiimin kanssa.²⁵

Päätösjakso ja konfirmaatio (4 - 10 tuntia)

Tavoitteena on, että nuori voi vielä ennen konfirmaatiota jäsentää ja arvioida oppimaansa sekä yksin että yhteisellä palautteen koostamisella ja läpikäymisellä. Tätä voidaan toteuttaa esim. perusjakson jälkeisellä tapaamisella ja johon voidaan yhdistää konfirmaatioharjoitus.

Näin konfirmaatioharjoitukseen ja konfirmaatiojuhlaan voidaan tulla levänneinä ja paremmin valmistautuneina. Ja nuoret voivat myös osallistua rippijuhlansa valmisteluun kotona.

Konfirmaatio

Konfirmaatioon ja yhteiseen ehtoollisjumalanpalvelukseen osallistuminen vaatii koko rippikoulu-ryhmältä henkilökuntineen siihen valmistautumista. Tähän valmistautuminen ja sisällöllinen käsittely on hyvä aloittaa jo rippikoulun alkutaipaleella. Konfirmaatio ja ehtoollisjumalanpalvelus ovat merkittäviä myös nuoren läheisille. Myös heitä tulee valmistaa tulevaan juhlaan ja antaa mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot ja ohjeet, jotta jokainen voi tulla mukaan turvallisella mielellä ja kokee olevansa tervetullut. **Läheisiä voi myös pyytää johonkin palvelutehtävään messussa.**

Konfirmaatiota ei suositella pidettäväksi välittömästi leirin jälkeen. Yhteinen tapaaminen tai kaksi leirin jälkeen ennen konfirmaatiota tarjoaa tilaisuuden kerrata opittua ja jatkaa ryhmän elinkaarta. Konfirmaatio voi olla myös alkusyksystä, jolloin seurakuntayhteysjakso voi olla leirin ja konfirmaation välissä. Syksyinen konfirmaatio sopii hyvin rippikoulun kokonaisuuteen, mutta perheille se on huonompi vaihtoehto.

Rippikoulujen oppimateriaali

Rippikoulujen oppimateriaaleiksi on sovittu Raamattu, Katekismus ja virsikirja. Materiaalipakettiin kuuluu myös vihko ja kynä. Nykyisin virsikirja sisältää myös katekismuksen, joten erillisenä sitä ei hankita. Materiaalit löytyvät rippikouluvarastosta, seurakuntakodin alakerrasta. Ovessa lukee rippikouluvarasto ja sinne pääsee C-avaimella. Hyllyllä olevaan paperiin laitetaan otettujen materiaalien määrät. Raamatut ja virsikirjat kilpailutetaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja kolmen vuoden määrä voi jo olla varastossa.

Kirkkoneuvosto päättää vuosittain oppimateriaalimaksuista ja tällä hetkellä maksua ei peritä Rovaniemen seurakuntaan kuuluvilta.

Rippikoulussa ulkoa opeteltavat

Jokaisessa rippikoulussa on hyvä olla samat ulkoa opeteltavat asiat. Perinteisesti näitä ovat olleet: Isä meidän- rukous, Herran siunaus, Uskontunnustus, Kaste- ja lähetyskäsky, Käskyt ja Pienois-evankeliumi. Nämä ovat kristillisen uskon harjoittamiseen kuuluvia perusasioita, joten ne on hyvä osata ulkoa. Nämä löytyvät rippikouluvirsikirjan takaosasta ja voidaan antaa nuorille tiedoksi jo rippikoulun alkutaipaleella.

Nuoret odottavat, että kaikilta edellytetään rippikoulussa suurin piirtein samanlaisia velvoitteita.

Opitun arvioiminen ja oppimispäiväkirja

²⁵ Rippikoulusuunnitelma 2001

Oppimisen arviointia on hyvä tehdä koko ajan, rippikoulun alusta sen loppuun saakka. Arviointitavat opettajatiimi miettii ja päättää yhdessä kullekin ryhmälle sopivaksi. Arvioinnin ei tulisi olla sellainen painolasti rippikoululaisille, että koko rippikouluajan mietitään, pääseekö läpi "loppukokeesta". Päivittäinen oppimispäiväkirja monipuolisesti toteutettuna palvelee hyvin tässä tarkoituksessa. Se myös mahdollistaa rippikoululaisten henkilökohtaiset kysymykset silloin, kun ei uskalleta kysyä koko ryhmän kuullen. Oppimispäiväkirjan toimintaperiaatteet ja luottamuksellisuus tulee selkeästi kertoa ennen sen käyttöön ottamista.

Rippikoulun päiväkirja ja loppuarviointi

Jokaisesta rippikoulusta tulee tehdä päiväkirja, joka on myös pohjana rippikoulutyön seurannalle, arvioinnille ja kehittämiselle.²⁶ Päiväkirja liitteineen tulee palauttaa kahden viikon kuluessa konfirmaatiosta kirkkoherran lokeroon seurakuntakeskukseen. Leiripäivärahat papeille, nuorisotyöntekijöille ja kanttoreille maksetaan sen jälkeen, kun päiväkirjat on toimitettu kirkkoherralle. Rippikoulun teologi vastaa siitä, että päiväkirja tulee tehdyksi. Päiväkirjan voi tehdä kirjalliseen muotoon kuka tahansa opettajatiimistä.

Päivärahaohjeet eivät koske kesätyöntekijöitä, jotka eivät ole virkavastuussa.

Liitekansiossa on päiväkirjapohja ja apukaavake arviointia varten

Rippikoulun keskeyttäminen

Rippikoululaisilla on oikeus turvalliseen yhdessä olemiseen ja oppimiseen kaikissa rippikoulutilanteissa. Jotta tämä on mahdollista, yhteisistä säännöistä kerrotaan heti ensimmäisestä tapaamisesta alkaen. Myös vanhemmille kerrotaan ohjeista vanhempainillassa ja tarvittaessa muissa yhteydenottoissa. Mikäli kaikista ohjeistuksista huolimatta ”rippikoululainen toistuvasti laiminlyö hänelle annettuja ohjeita tai häiritsee opetusta, opettajien tulee auttaa häntä henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Jos tämä ei johda nuoren ja rippikoulun kannalta rakentavaan tulokseen, rippikoulua johtavan papin tulee ottaa yhteyttä oppilaan vanhempiin tai huoltajaan. Mikäli kaikkien kannalta myönteiseen ratkaisuun ei päästä, rippikoulun käynnin keskeyttämisestä ja sen siirtämisestä toiseen ajankohtaan päättää kirkkoherra opettajien esityksestä”.²⁷

Alkoholin tai huumeiden mukaan ottaminen tai niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen edellyttää ilmoitusta poliisille ja lastensuojeluun ja voi myös johtaa rippikoulun siirtämisen toiseen ajankohtaan.

Konfirmaatiokodeissa vieraileminen

Rippikoulun työntekijöitä ja isosia kutsutaan usein konfirmaation jälkeen vierailemaan konfirmoitujen koteihin. Kutsuja voidaan esittää jo leirijaksolla laittamalla kiertoon nimilista, jossa ilmoitetaan, kenen koteihin kutsutaan. Tämä myös helpottaa sitä, että nuoren ei tarvitse muiden kuullen sanoa, että ei halua kutsua tai vaivaantua tilanteesta. Työntekijällä on myös mahdollisuus sanoa, voiko hän tulla vierailulle. Vierailukutsusta nuoren tulee tietenkin sopia vanhempien kanssa. Nämä vierailut ovat yksi mahdollisuus saada lisäkontakteja koteihin ja siten suositeltavia. Isosia on hyvä muistut-

²⁶ Rippikouluohjesääntö § 7

²⁷ Rippikouluohjesääntö § 12

taa, että he edustavat seurakuntaa ja voivat käytöksellään vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin sekä positiivisesti että negatiivisesti. Ehdottoman tärkeää on huomioida kaikki kutsut. Jos tilanne sitä vaatii, voivat työntekijät ja isokset jakaantua eri paikkoihin jotta vältetään pettymykseltä jos kukaan ei tule.

Isosten keskinäiset vierailut rippijuhliin

Usein käy niin, että työntekijällä ei ole mahdollisuutta lähteä kutsuttuun konfirmaatiojuhlaan. Tällaisessa tilanteessa isosten mahdollisesta vierailusta sovitaan ryhmän työntekijöiden kanssa. Matkakorvauksia näistä vierailuista ei makseta.

Jos isokset sopivat ja päättävät vierailusta keskenään, ilman, että työntekijät siitä tietävät, seurakunta ei ole niistä vastuussa eikä velvollinen korvaamaan esim. matkakuluja. Toivoo sopii, että tällaisissakin tilanteissa isokset tuntevat vastuunsa.

Isosten vierailuista tarkemmat ohjeet liitekansiossa

Rippikoulujen palautepalaveri

Rippikoulukauden yhteinen päätös-, palaute- ja arviointipalaveri pidetään viimeistään syyskuun puolivälissä, jolloin palautteet ja toiveet voidaan ottaa huomioon seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmassa. Vuoden alussa, tammikuun aikana suunnitellaan ja varataan seuraavan kauden rippikoulu-ajankohdat. Rippikoulutiedotteita tehdään ennen hiihtoloma- ja kesärippikoulujen leirijaksoja ja tarvittaessa useamminkin. Tiedotteet löytyvät K-aseman rippikoulukansiosta. Palautteita ja toiveita voi toimittaa myös suoraan rippikoulutoimistoon.

MITÄ RIPPIKOULUN JÄLKEEN

Tavoite:

- Tukea nuoren hengellistä kasvua ja seurakuntayhteyttä
- Tarjota kasvu- ja turvapaikkaa, jossa saa rakentua, rakentaa ja olla

Jatkoriparit rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä

Rippikoululeirin aikana kiinnostus ja innostus rippikoulun jälkeistä tapaamista (yleensä puhutaan jatkoriparista) kohtaan on suuri ja lähes kaikki laittavat nimensä, jos nimilista laitetaan kiertoan. Siinä vaiheessa, kun kokoontuminen alkaa olla ajankohtainen, monesti tulijoita on enää kourallinen, jos sitäkään. Syynä tähän voi olla se, että rippileiristä on jo ehtinyt kulua aikaa ja muistot siitä haalenneet tai kun tullaan mukaan isoskoulutukseen, niin siellä voidaan myös muistella. Rippikoulun jälkeiset tapaamiset sopivat erinomaisen hyvin seurakuntapiirien omaksi toiminnaksi, jolloin mukaan voisi tulla kaikista alueen ryhmistä ja tämän jälkeen olisi sitten helpompaa lähteä muihinkin toimintoihin mukaan. Kokoontumisten kulut menisivät ao. seurakuntapiirin budjetista, olisivat ns. rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä ja tilastoitaisiin sen mukaisesti. **Isokset ja rippikoululaiset eivät voi keskenään sopia ja toteuttaa jatkoripareja.** Silloin ei ole kyse seurakunnan jatkoriparista eikä tätä nimikettä voida käyttää.

Toimintaperiaatteita ja menetelmiä:

- ”Kun rauta on kuumaa, sitä pitää takoa”

- Isoset idoleina: Isoskulttuurin kehittämistä (uskossa ohjautuminen)
- Jokaisella rippileirillä oppitunti seurakunnan nuorisotyöstä: Kutsutaan mukaan!
- Leirin jälkeen on tarjolla ”jotakin hyvää” – HETI!
- Leirin jälkeinen toiminta haastaa myös muut työalat: Löytyykö vapaaehtoistyön tehtäviä ha-
lukkaille tai toimintaa?
- Leirin muisteloilta: 4-10 viikkoa leirin jälkeen, hyvä mahdollisuus uudistaa kutsu
- Uusien muotojen kehittäminen, esim. nuorten palveluryhmän perustaminen?
- Sosiaalisen median hyödyntäminen
- Leirillä nuoret täyttävät rekrytointilomakkeen, jossa he voivat valita / ilmoittautua kiinnos-
tuksensa pohjalta erilaisiin tehtäviin / toimintaan / koulutuksiin

Kaavake liitekansiossa

RIPPIKOULUJEN TURVALLISUUS

Jokainen rippikouluun osallistuva nuori on vakuutettu seurakunnan taholta ja on näin vakuutuksen piirissä kaikissa rippikoulutapaamisissa. Jokaisella ryhmällä on *oma ohjelma- ja turvallisuusvas-
taava*, jonka kirkkoherra on hyväksynyt nuorisosihteerin kirjaaman ehdotuksen pohjalta hyvissä
ajoin ennen leiriä ²⁸

Kaikki rippikouluun liittyvä tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että jokainen nuori voi turvallisesti lähteä mukaan ja osallistua kaikkeen, ellei nuorella ole erityisrajoitteita. Kirkkohallitus on antanut omat turvallisuusohjeet ²⁹, jotka tulee olla tiedossa jokaisella rippikoulun työntekijällä. *Jokaisesta leirijaksosta tehdään oma, erillinen turvallisuusasiakirja*, ³⁰ jonka kirkkoherra hyväksyy viimeis-
tään *viikkoa ennen leirin alkua*. Turvallisuusasiakirjaan tulee liittää leiriohjelma ja leirikirje. Leiri-
tiedot ja -ohjeet tulee olla myös osallistujien tiedossa viimeistään viikkoa ennen leirille lähtöä. Tur-
vallisuusasiakirjat toimitetaan rippikoulun jälkeen kirkkoherranvirastoon, jossa niitä säilytetään
kolmen vuoden ajan.

Nuorista tulee olla riittävät tiedot rippikoulun alusta lähtien. Rippikouluilmoittautumisessa on ky-
sytty mm. lääkitys, mahdollinen sairaus, ruokarajoitteet, opiskeleeko pienryhmässä. Tarvittaessa
ryhmien vetäjät voivat tehdä vielä omat tietokaavakkeet. Kaikki nämä tiedot ovat luottamuksellisia
ja tulee hävittää heti rippikoulun jälkeen. Yksi vanhempainilta olisi hyvä järjestää heti rippikoulun
alussa, jolloin voidaan nuorta koskevista asioista keskustella myös vanhempien kanssa.

Tapaturmat, onnettomuudet ja vahingot

Rippikoulun yhteydessä sattuneista tapaturmista tulee aina tehdä asiakirja ³¹, josta ilmenee kaikki
olennainen. Pieniltä ja vaarattomiltakin näyttävät tapaturmat on hyvä kirjata ylös ja tarvittaessa päi-
väkirjaan. Tahattomat vahingot (esim. rikki mennyt kaluste, peliväline) tulee välittömästi ilmoittaa
ja selvittää leirin vetäjien tai leirikeskukseen isännän kanssa.

Vakuutusyhtiötä varten täytettävä vahinkoilmoituskaavake löytyy liitekansiosta.

Nuorten aiheuttamat vaaratilanteet

²⁸ Rippikouluohjesääntö § 3

²⁹ Kirkkohallituksen turvallisuusohjeet v. 2006 liitekansiossa

³⁰ Turvallisuusasiakirjaluonnos liitekansiossa

³² Tapaturmakaavake liitekansiossa, löytyy myös K-aseman rippikoulukansiosta

Kokoontumisissa ja leirin alkaessa kerrotaan kaikki mahdolliset ohjeet ja mitä seuraa, jos niitä ei noudata. Jos vaaratilanne on merkittävä ja nuoren tahallaan aiheuttama, nuori voidaan poistaa leiriltä ja antaa ohjeet, miten rippikoulun voi käydä myöhemmin. Tahallisesta rikkeestä aiheutuneet kulut peritään nuoren huoltajilta (esim. palokunta tulee paikalle).

PÄIHTEET (tupakka, nuuska, alkoholi, huumeet,)

Tupakka, nuuska (tupakkalaki v. 2010)

Päihteisiin liittyvistä säännöistä tulee nuorille kertoa heti rippikoulun alkaessa ja muistuttaa niistä matkan varrella sekä leiritiedotteessa. Säännöistä kerrotaan myös vanhempainillassa, joka on hyvä pitää mahdollisimman pian rippikoulun alettua.

Lastensuojelua koskevat eri tahojen lait ja ohjeistukset ovat yksimielisiä mm. siitä, että

- * alaikäiselle (alle 18 v) alkoholin, tupakan ja nuuskan myynti ja niiden hallussapito on kielletty
- * huumausaineiden hallussapito ja käyttö on kaikilta kielletty
- * seurakunnan työntekijän on ilmoitettava vanhemmille ja lastensuojeluviranomaisille, mikäli havaitsee nuoren tarvitsevan hoitoa tai huolenpitoa (mm. hyväksikäyttö, alkoholi, huumeet).

Suomen lain mukaan tupakkatuotteiden maahantuonti ja hallussapito on kielletty alle 18-vuotiaalta. Rovaniemen seurakunnan rippikouluissa alle 18-vuotiaat eivät tupakoi eivätkä käytä tupakkatuotteita. Jos rippikoululaisella huomataan tupakointia/tupakkatuotteita, otetaan aina yhteys kotiin. Alhoin ja huumeiden ollessa kyseessä yhteys myös poliisiin ja lastensuojeluun. Jos käyttö toistuu/ei lopu, voi rippikoululaisen ohjata päiväkouluun. Rippikoulun vetäjällä on oikeus harkita tilannetta kokonaisvaltaisesti. Työntekijältä vaaditaan tässä asiassa tilannetajua, sillä tupakointi voi olla nuoren pienin ongelma. Ohjeistuksesta poikkeamisesta perusteluineen tiedotetaan kirkkoherralle. Sähkötupakka rinnastetaan tupakkaan.

Nikotiinikorvaushoitoa varten lääkäri voi antaa reseptin.

Toimintaperiaatteet alkoholin ja huumeiden ollessa kyseessä

- 1. Jos nuori tulee rippikouluun alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena tai hänellä on niitä mukana, hänestä ilmoitetaan vanhemmille, lastensuojeluviranomaisille ja huumeiden kyseessä ollessa myös poliisille.** Alkoholin ja huumeiden pois ottaminen ja tuhoaminen ovat vanhempien tai poliisin tehtävä. Tällaisissa tapauksissa nuoren rippikoulu voidaan keskeyttää. Rippikoulun keskeydyttyä kerrotaan, miten rippikoulun voi käydä loppuun. Nuoren ja hänen perheensä kanssa on hyvä jatkaa yhteydenpitoa rippikoulun jälkeen.
- 2. Tällaisista tapauksista tulee aina ilmoittaa välittömästi kirkkoherralle.** Tapauksista on hyvä keskustella myös rippikoulukauden yhteisessä syksyn palautepalaverissa.
- 3. Rippikoululaisten laukkujen tarkistus:**
Poliisin mukaan ”seurakunnan työntekijöillä ei ole oikeutta nuorten laukkujen tarkistamiseen eikä vanhempien tahtotilakaan oikeutusta tuo” (komisario Juha Ahonen). Pyyntöön nuoren itse avata/purkaa laukunsa, nuoren ei tarvitse suostua ja nuoren tulee ymmärtää, että kyseessä on pyyntö, ei käsky tai määräys.

3. Tapaukset kirjataan rippikoulupäiväkirjaan tietosuoja huomioiden.

Lainsäädäntöä koskien alaikäisen alkoholin ja huumeiden käyttöä ja hallussapitoa

Lastensuojelulaki 5. luku § 25

Mm. seurakunnan palveluksessa oleva on velvollinen viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämisestä.

Alkoholilaki v. 1995

- * alle 20 v. ei saa pitää hallussa alkoholijuomaa
- * 15 v. oikeudellisessa vastuussa, voidaan tuomita
- * poliisi voi ottaa kiinni; viedä kotiin tai putkaan

Huumausainelaki v. 2008 § 5

- * huumausaineiden hallussapito ja käyttö on kielletty

Retki- ja leiritoiminnan turvallisuusohjeet v. 2006

2.6. s.8 Henkilökunnalla tulee olla etukäteen tiedossa se, miten leiriolosuhteissa toimitaan tupakointi-, päihde- ja huume tapauksissa. Leirin päihdeettömyydestä on tiedotettava osallistujille selkeästi ja hyvissä ajoin ennen leiriä.

Rovaniemen paikallinen turvallisuussuunnitelma v. 2001

Tavoitteena on vähentää nuorten päihdehakuisuutta ja päihdeiden käytöstä nuorille ja heidän ympäristölleen aiheutuvia ongelmia. Päihtyneenä kotiin, kriisikeskukseen tai säilöön toimitetusta alaikäisestä sekä huume- tai päihderikoksesta kiinni jääneestä nuoresta poliisi tekee lakisääteiset ilmoitukset välittömästi lastensuojeluviranomaisille ja vanhemmille.

Työntekijän sairastuessa rippikoululeirillä

Rippikoululeirit ovat luonteeltaan sellaisia, että työntekijät eivät voi normaalitilanteissa poistua leiriltä. Jos työntekijän sairastuminen tai muu syy vaatii leiriltä poistumista, hänen on oltava yhteydessä esimieheensä ja neuvoteltava myös muiden leirillä olevien työntekijöiden kanssa. Tällaisessa tilanteessa leirille tulee jäädä riittävä määrä työntekijöitä, jotta leiriä voidaan jatkaa turvallisesti. Jos tarvittavaa työntekijämäärää ei leirille saada, leiri voidaan keskeyttää ja jatkaa loppuaika päiväkouluun. Tällaisesta muutoksesta on oltava yhteydessä myös rippikoululaisten huoltajiin.

Isosten, avustajien tai yökköjen sairastuessa rippikoululeirillä

Isonen, avustaja tai yökkö saa palkkion niiltä vuorokausilta, jotka hän on leirillä ollut. Leirin työntekijät kutsuvat sairastuneen tilalle uuden isosen, avustajan tai yökkön.

Usean rippikoululaisen sairastuessa rippikoululeirillä

Jos rippikoululeirillä leviää isompi epidemia ja monia leiriläisiä sairastuu, leiri voidaan keskeyttää työntekijöiden päätöksellä. Työntekijät varmistavat, että kaikilla rippikoululaisilla on joko vanhemmat tai muu aikuinen henkilö kotona. Tieto leirin keskeyttämisestä toimitetaan myös kirkkoheralle, rippikouluteologille ja rippikouluasioita koordinoivalle nuorisosihteerille. Tarvittaessa rippikoulun konfirmaatiota siirretään.

Liitekansiossa:

- Elämä – Usko – rukous- rippikoulusuunnitelma 2001 (RKS 2001)
- Rovaniemen seurakunnan Rippikouluohjesääntö v. 2003
- Turvallisuusohjeet ja turvallisuusasiakirjaluonnokset
- Tapaturmailmoituskaavake
- Malli puolen vuoden rippikouluohjelmasta
- Mallit erilaisista rippikoulutoteutuksista (leiri, päiväkoulu, pienryhmä)
- Esimerkki vanhempainillan ohjelmasta ja kummikutsusta
- Leirikirjeluonnos
- Rippikoulun ilmoittautumiskorttiluonnos
- Ensimmäinen rippikoulukirje
- Isos-, avustaja- ja yökkösopimukset ja palkkiokaavake
- Rippikoulutyöntekijän muistilista
- Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmia

Materiaalivinkkejä ja kirjoja

Rippikouluoppaat I - IV	(Kirkkohallitus v. 2001-2004)
Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille	(Kuusi-Porkka v. 2006)
Rippikoulu kaikille	(LK-kirjat v. 2006)
Erilaisen oppijan käsikirja	(Gummerus Kirjapaino Oy 2007)
Rippikoulun todellisuus	(Innanen-Niemelä v. 2009)
Nuorten sielunhoidon käsikirja	(Heli Pruuki LK-kirjat v. 2008)
Rippikoulun pikkujättiläinen	(Lassi Pruuki LK-kirjat v. 2010)
On kunnia olla isonen	(Jouko Porkka Kirkkohallitus 2004)

Piispainkokouksen hyväksymät oppikirjat:

Elämän puu	(12.2.2002)	Kirjapaja Oy
Löytöretki	(12.2.2002)	LK-kirjat
Oma Ripari	(12.2.2002)	WSOY
Sanktus	(12.2.2002)	Kirjapaja
Tunnetko tien	(12.2.2002)	Kirjapaja
Quo Vadis?	(2005)	Otava
Ihan sama eilen, tänään ja ikuisesti	(20.10.2010)	LK-kirjat
Elämä kutsuu (aikuisrippikoulu)	(10.-11.4.2004)	Kirjapaja

www-sivuja:

www.evl.fi/rippikoulu
www.kua.fi
www.yhteisvastuu.fi

[http://yle.fi/uutiset/kirkon_paradoksi_nuorten_kokemukset_rippikoulusta_myonteisia_silti_erotaan/
6934763](http://yle.fi/uutiset/kirkon_paradoksi_nuorten_kokemukset_rippikoulusta_myonteisia_silti_erotaan/6934763)